

การติดตามการประเมินผลการงอกของเมล็ดตกค้างในดิน

การเจริญเติบโตขึ้นมาใหม่และการแพร่กระจาย ของวัชพืชน้ำ หลังการใช้วิธีการควบคุมแบบต่างๆ

นิศานาด ละอองพันธ์ 1, อุไร เฟงพิศ 2, ศิริพร บุญดาว 3 และ อำพร คล้ายแก้ว 4

1 2 3 ปัจจุบันตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการ สังกัด กลุ่มวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ สำนักวิจัยและ
พัฒนา กรมชลประทาน

4 ปัจจุบันตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการพิเศษ สังกัด กลุ่มวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ สำนักวิจัยและ
พัฒนา กรมชลประทาน

e-mail : nisanarti@yahoo.com

บทคัดย่อ : ผลการศึกษาเมล็ดตกค้างในดินและการเจริญเติบโตใหม่ (regrowth) หรือการเจริญงอกใหม่ของ
วัชพืชน้ำได้แก่ สันตะวาใบพาย ตีปี่น้ำ และสาหร่ายหางกระรอก ภายหลังจากควบคุมกำจัดโดยวิธีการใช้
สารเคมี โดยใช้สารกำจัดวัชพืชรทั้งหมด 6 ชนิดคือ ไดยูรอน (คาร์แมกซ์) อัตรา 500 กรัม/ไร่ เมทซัลฟูรอน-เมทิล
(เคลลี) อัตรา 7 กรัม/ไร่ อาทราซิน อัตรา 500 กรัม/ไร่ 2,4-ดี อัตราที่ใช้ 500 กรัม/ไร่ สารผสมเฮกซาซีนอน+ไดยู
รอน (เวลปาร์ K) อัตรา 250+250 กรัม/ไร่ และสารผสมเฮกซาซีนอน+ไดยูรอน+ 2,4-ดี อัตรา 250+125+125
กรัม/ไร่ แปลงทดลองกลุ่มงานวัชพืช สำนักวิจัยและพัฒนา พบว่าสามารถควบคุมวัชพืชน้ำได้ในสภาพทดลองได้
เนื่องจากไม่พบวัชพืชน้ำเจริญงอกใหม่ (regrowth) ภายใต้วงเวลา 90 วันหลังฉีด แต่สารกำจัดวัชพืชดังกล่าว
ไม่มีผลต่อการงอกของเมล็ดตกค้างในดิน

ผลการศึกษาเมล็ดตกค้างในดินและการเจริญเติบโตใหม่ (regrowth) หรือการเจริญงอกใหม่ของวัชพืชน้ำ
ในคลองส่งน้ำ ภายหลังจากควบคุมกำจัดโดยวิธีการใช้สารเคมี โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสองพี่น้อง จ.
สุพรรณบุรี พบว่าสารกำจัดวัชพืชทั้ง 5 ชนิดได้แก่ ไดยูรอน (คาร์แมกซ์) อัตราที่ใช้ 500 กรัม/ไร่ เมทซัลฟูรอน-
เมทิล (เคลลี) อัตราที่ใช้ 7 กรัม/ไร่ อาทราซิน อัตราที่ใช้ 500 กรัม/ไร่ สารผสมเฮกซาซีนอน+ไดยูรอน (เวลปาร์ K)
อัตราที่ใช้ 250+250 กรัม/ไร่ และสารผสมเฮกซาซีนอน+ไดยูรอน+ 2,4-ดี อัตราที่ใช้ 250+125+125 กรัม/ไร่ ไม่มี
ผลต่อการงอกของเมล็ดตกค้างในสภาพคลองส่งน้ำ แต่มีผลต่อการ regrowth พบว่าวัชพืชน้ำทั้ง 5 ชนิด ได้แก
สันตะวาใบพาย ตีปี่น้ำ สาหร่ายหางกระรอก สาหร่ายเส้นด้าย และสาหร่ายพวงชะโด เริ่มมีการ regrowth ที่
ระยะเวลา 1 เดือนหลังฉีด ทั้งสาหร่ายหางกระรอกและสาหร่ายเส้นด้ายมีการ regrowth ต่ำ ภายหลังจากใช้เมทซัล
ฟูรอน-เมทิล คือ 8.33 และ 0.11 กรัม/น้ำหนักราก/ตร.ม. ตามลำดับ และที่ระยะเวลา 2-5 เดือนหลังฉีด ไม่พบการ
regrowth ของสาหร่ายหางกระรอก

ผลการศึกษาเมล็ดตกค้างในดินและการเจริญเติบโตใหม่ (regrowth) หรือการงอกใหม่ของรูปฤาษีในคลอง
ระบายภายหลังจากควบคุมกำจัดโดยวิธีการใช้สารเคมี โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรีใช้
สารกำจัดวัชพืช 3 ชนิดคือ ไกลโฟเสท อัตรา 2 ลิตร/ไร่ ไกลโฟเสท+อาทราซิน อัตรา 1.5 ลิตร/ไร่:500 กรัม/ไร่ อี
มาซาเพอร์+กลูโฟซิเนท อัตรา 1:1 ลิตร/ไร่ พบว่าสารผสมระหว่างไกลโฟเสท+อาทราซิน และอีมาซาเพอร์+กลูโฟ
ซิเนท มีผลต่อปริมาณและการงอกของเมล็ดตกค้างในดินและการเจริญเติบโตใหม่ (regrowth) ของรูปฤาษีใน
คลองระบายภายหลังจากควบคุม พบว่าการงอกของเมล็ดตกค้างลดลง ความหนาแน่นต้นกล้าต่อพื้นที่เท่ากับ 24.00
และ 13.13 ต้น/ตร.ม. ตามลำดับ ระยะเวลา regrowth คือ 30 วันหลังฉีด

ผลการศึกษาเมล็ดตกค้างในดินและการเจริญเติบโตใหม่ (regrowth) หรือการเจริญงอกใหม่ของวัชพืชน้ำ
ในเรือนทดลอง ภายหลังจากควบคุมกำจัดโดยวิธีพรางแสง โดยใช้ซาแลน 50% ซาแลน 80% พลาสติกสาน
พลาสติกสะท้อนแสง พลาสติกหนา แผงหญ้าคา จอกหูหนู และผักตบชวา พบว่าการควบคุมสาหร่ายหางกระรอก
ด้วยวิธีพรางแสงดังกล่าว ทุกแปลงมีการ regrowth ต่ำ ยกเว้นแปลงคลุมซาแลน 80% มีการ regrowth สูงสุดคือ
35.07 กรัม/น้ำหนักราก/กระถาง (วัด regrowth ที่ 2 เดือนหลังเลิกพรางแสง) สันตะวาใบพายและตีปี่น้ำพบมีการ
เจริญเติบโตใหม่ (regrowth) ต่ำ เมื่อเทียบกับสาหร่ายหางกระรอก

ผลการศึกษาเมล็ดตกค้างในดินและการเจริญเติบโตใหม่ (regrowth) หรือการงอกใหม่ของวัชพืชใต้น้ำ 3 ชนิดคือ สันตะวาใบพาย ตีปลีน้ำ และสาหร่ายหางกระรอกในคลองส่งน้ำภายหลังการควบคุมกำจัดโดยวิธีพร่างแสง โดยใช้ วัสดุพร่างแสง 3 ชนิดคือ ซาแลน 80% พลาสติกสาน และพลาสติกหนา โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสองพี่น้อง จ. สุพรรณบุรี และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน จ.กาญจนบุรี พบว่าการพร่างแสงด้วยซาแลน 80% พลาสติกสานและพลาสติกหนา สามารถควบคุมสันตะวาใบพายได้ดีที่สุด ภายหลังการควบคุมโดยวิธีพร่างแสงใน คลองส่งน้ำ เนื่องจากไม่พบ regrowth หลังเลิกพร่างแสงเป็นเวลา 6 เดือน แต่ทำให้ปริมาณเมล็ดตกค้างในดิน เพิ่มขึ้น การใช้พลาสติกสานพร่างแสงได้ผลดีกับสาหร่ายหางกระรอกและสาหร่ายเส้นด้าย เนื่องจากไม่พบ regrowth ของสาหร่ายหางกระรอกและสาหร่ายเส้นด้ายในระยะเวลา 3 และ 5 เดือนหลังเลิกพร่างแสง ตามลำดับ